

Finanční analytický úřad

✉: pošt. příhrádka 675, Jindřišská 14, 111 21 Praha 1, dat. schránka: meiq7wd
☎: +420 257 044 501; fax: +420 257 044 502

Č. j.: FAU-27780/2018/03

METODICKÝ POKYN č. 7

Finančního analytického úřadu

ze dne 23. dubna 2018 určený povinným osobám podle § 2 zákona č. 253/2008 Sb.¹⁾

OPATŘENÍ VŮČI POLITICKY EXPONOVANÝM OSOBÁM

Finanční analytický úřad (dále jen „FAÚ“) v rámci své působnosti zajišťuje úkoly, které pro něj vyplývají ze zvláštních právních předpisů pro boj proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu a právních předpisů, které upravují uplatňování mezinárodních sankcí za účelem udržování a obnovy mezinárodního míru a bezpečnosti, ochrany lidských práv a boje proti terorismu.

Politicky exponovanou osobou (dále jen „PEP“) se v souladu s § 4 odst. 5 AML zákona rozumí osoba, která je nebo v minulosti byla ve významné veřejné funkci s celostátním nebo regionálním významem a dále osoby na takovou osobu napojené. Těmi jsou osoba blízká, společník nebo skutečný majitel stejné právnické osoby, popřípadě svěřenského fondu nebo jiného právního uspořádání bez právní osobnosti, osoba, která je s touto osobou v jiném blízkém podnikatelském vztahu nebo je skutečným majitelem právnické osoby, popřípadě svěřenského fondu nebo jiného právního uspořádání bez právní osobnosti vytvořené ve prospěch takové osoby.

Osoba blízká je definována v § 21 odst. 1 občanského zákoníku a rozumí se jí příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel nebo partner podle jiného zákona upravujícího registrované partnerství, osoby sešvagřené a osoby, které spolu trvale žijí, ale také jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném, pokud by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pociťovala jako újmu vlastní. Blízký podnikatelský vztah je definován v § 4 odst. 11 AML zákona, podle kterého se tímto vztahem rozumí materiální provázanost v rámci podnikatelské činnosti, kdy prospěch nebo újmu jedné osoby by mohla druhá osoba důvodně pociťovat jako prospěch či újmu vlastní.

AML zákon v § 4 odst. 5 bodu a) demonstrativně vyjmenovává funkce, na které se tato definice vztahuje. U osob s celostátním významem tato definice obsahuje poměrně přesné vodítko pro jejich určení, a to ve vztahu k domácím (tzn. vnitrostátním) i zahraničním (zastávající funkci v cizí zemi nebo mezinárodní organizaci) PEP. Ohledně osoby s regionálním významem zákon pouze stanoví, že se jí rozumí vedoucí představitel územní samosprávy. Z hlediska naplnění účelu tohoto ustanovení je dostatečné považovat za PEP s regionálním významem starostu obce (města) nebo osobu v obdobném postavení (primátor) a hejtmana kraje; v případě zahraničních klientů to mohou být dále například

¹ Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „AML zákon“)

vedoucí představitelé zemských orgánů ve státech s federativním uspořádáním (členové zemské vlády, zemského parlamentu apod.) nebo regionálních parlamentů ve státech s regionálním uspořádáním (členové regionálních parlamentů).

S ohledem na množství dotazů, týkajících se výkladu pojmu „*vysoký důstojník ozbrojených sil nebo sboru*“ FAÚ upřesňuje, že by v tomto případě mělo vždy jít o osobu, které byla svěřena veřejná funkce značného významu, která s sebou nese významné rozhodovací pravomoci a jejíž rozhodnutí dopadá na nakládání s finančními prostředky, a to jak v celostátním, tak v regionálním měřítku. Na základě uvedeného považujeme za vysokého důstojníka ozbrojených sil nebo sboru pouze osobu ve vedoucí funkci celostátního či regionálního významu (např. policejní prezident, ředitelé krajských ředitelství Policie České republiky, a další), již ale ne jeho zástupce či další osoby na nižších pozicích.

Zda je klient PEP lze zjistit:

- a) použitím některého ze systémů pro kontrolu a vyhledávání „rizikových“ klientů, které jsou založeny na informacích z veřejných zdrojů a které jako placenou službu poskytují některé specializované podnikatelské subjekty,
- b) vlastním šetřením např. za využití otevřených zdrojů informací apod., nebo
- c) prohlášením klienta při identifikaci na počátku obchodu/obchodního vztahu; současně je vhodné klienta zavázat (např. ve všeobecných smluvních podmínkách) i k oznámení případné změny, pokud by nastala v době trvání obchodního vztahu.

Za PEP je považována rovněž osoba, která má blízký obchodní vztah s osobou uvedenou v § 4 odst. 5 písm. a) AML zákona, tedy je společníkem nebo skutečným majitelem stejné právní entity nebo se vyznačuje blízkým podnikatelským vztahem (viz § 4 odst. 11 AML zákona). Dále je za PEP považována i fyzická osoba, která je skutečným majitelem právní entity, která byla vytvořena ve prospěch PEP.

FAÚ v této souvislosti poukazuje na znění § 54 odst. 8 AML zákona, dle kterého se opatření týkající se PEP uplatní ve stejném rozsahu vůči klientovi, jehož skutečným majitelem je PEP, a vůči osobě, o níž je povinné osobě známo, že jedná ve prospěch PEP (např. v situaci, kdy člen statutárního orgánu je PEP, je třeba uplatňovat opatření týkající se PEP rovněž vůči dané právnické osobě). To však neznamená, že by se tato opatření automaticky aplikovala například i na subjekty zřizované státními institucemi či regionálními samosprávami jen proto, že v jejich řídicích orgánech z titulu zřizovatele figuruje PEP.

Opatření, týkající se PEP (viz § 9 a § 15 odst. 2 a 3 AML zákona) se neuplatní u klienta, kterého není povinnost identifikovat. Při ověřování, zda lze využít možnost uplatnění zjednodušené identifikace a kontroly klienta podle § 13 AML zákona, musí povinná osoba zkontrolovat, zda klient je či není PEP, a to na základě identifikačních údajů zjištěných v souladu s § 13 odst. 3 písm. b) AML zákona, případně na základě výše popsaného prohlášení klienta.“

Ve vztahu k osobám, identifikovaným jako PEP, ukládá AML zákon povinným osobám aplikovat řadu speciálních opatření. Zejména jde o povinnost provést vždy kontrolu klienta, pokud je tato osoba účastníkem obchodu mimo obchodní vztah a to bez ohledu na výši částky (§ 9). Vůči klientovi, který je PEP, dále nelze použít zjednodušenou identifikaci a kontrolu klienta (§ 13). Pokud není povinné osobě znám původ majetku PEP použitého v obchodě, nebo má o jeho deklarovaném původu pochybnosti, daný obchod neuskuteční (§ 15). K uzavření obchodního vztahu s klientem PEP je nutný souhlas statutárního orgánu povinné osoby nebo jím pověřené osoby k řízení v oblasti opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.

Zpřísněná opatření se vůči PEP uplatňují nejen po dobu, kdy funkci zakládající status PEP vykonávají, ale i po jejím ukončení. Tato doba musí být v souladu s § 54 odst. 8 AML zákona tak dlouhá, jak dlouho u té dané osoby trvá specifické riziko vyplývající z jejího postavení, minimálně však po dobu 12 měsíců. Stejně podmínky se uplatní i vůči „odvozeným“ PEP.

Podle aktuálního znění doporučení FATF č. 12 se zesílená opatření uplatní vůči klientovi (nebo v případě právnické osoby vůči jeho skutečnému majiteli), který je zahraniční PEP. Ve vztahu k domácím PEP a osobám, kterým byla významná funkce svěřena v mezinárodní organizaci, je ze strany FATF vyžadováno, aby povinná osoba uplatnila specifická opatření pouze v těch případech, kdy je s takovými osobami navázán rizikový obchodní vztah².

Nicméně s ohledem na příslušná ustanovení AML zákona a IV. AML směrnice, ale i s ohledem na text revize IV. AMLD (tzv. V. AMLD, která vstoupí v platnost v červnu 2018), jsou povinné osoby povinny uplatňovat ve vztahu k domácím PEP stejná opatření, jako vůči zahraničním PEP.

**Ing. Libor Kazda
ředitel**

---

² Financial institutions should be required to take reasonable measures to determine whether a customer or beneficial owner is a domestic PEP or a person who is or has been entrusted with a prominent function by an international organisation. In cases of a higher risk business relationship with such persons, financial institutions should be required to apply the measures referred to in paragraphs (b), (c) and (d).